

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I.

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I.

Рік LIV. Ч. 122. Нью Йорк і Джерзі Сіті, субота, 22. квітня 1946. No. 122. New York and Jersey City, Saturday, June 22, 1946. Vol. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свободи”: BErgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America.

П'ЯТЬ ЦЕНТИВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

СИМ БІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ НА ВІЙСЬКОВИЙ БУДЖЕТ

Субкомітет Бюджетового Конгресового Комітету предложив конгресові проект військового бюджету на наступний бюджетовий рік у висоті 7,091,034,700 доларів. Це найбільший військовий бюджет мирного часу, який досі Злучені Держави мали. Новий бюджет є на 14,404,867,330 доларів нижчий від останнього воєнного бюджету. У цій сумі є 200,000,000 доларів на дальші дослідження атомової енергії, а теж 281,500,000 на дослідження над різними родами зброї. При цьому сказано, що Комітет одностійний в думці, що треба забезпечити високий стан та перевагу американської зброї та воєнного виряду. Призначено теж фонди і на хемічні розсліди.

НА ЩО СКЛИКАЮТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКІ ЗІЗДИ?

В днях 15. і 16. червня відбувся в Нью Йорку зїзд „Ліги Американських Українців”. Це большевицьке збіговище сконцентрувало всю свою увагу на попередній політиці Кремлю в світі й в Україні, а далі на організованні допомоги большевицькій газеті, якою є У. Ш. Вісті. Спеціальну увагу присвячено акції, що має не допустити до Америки нікого з українських скитальців в Європі, яких вони називають „фашистами українського походження”.

ГЛУЗУЄ З СОВЕТСЬКОГО „ВИЗВОЛЕННЯ”.

Польська преса в Америці згадує за криваві події на Лемківщині та примусове виселення лемків до Советів, з глумом додає, що лемки вдержалися і задержали 1,000 років свою культуру в Польщі, поки не „визволила їх червона армія”, а Росія змусила їх покидати свої землі й те, що вони на них віками придбали.

З БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ПОБАЖАНЬ.

В большевицьких У. Ш. Вістях з 15. червня читаємо таке: „Мені здається, що в скорому часі в Америці дешевше буде годувати овець десятидоларівками, як з ті десятидоларівки купляти для овець корм”.

ПРОТИ БАЛАКУНІВ!

В польській газеті „Нови Свят” підійшов редактор до польських „гадул”, що то мучать людей на вічах і концертах довезезними промовами чи на нарадах базіканням, якому не раз кінця немає. Аж ось, щоби обмежити всі концерти, віча і тим подібне найда-

ХОЧЕ ПОГОДИТИ ВАРШАВУ З МОСКВОЮ.

Москвофільський „Свет” пише про „великого пророка на Русі”, яким є Володимир Сергійович Соловєв, російський філософ, що взявся поладити „польсько-російську ворожнечу”.

Соловєв виходить з цього założення, що ворожнеча між Польщею і Росією є властиво впливом ворожнечі між Заходом і Сходом, між католицизмом і православ'єм. Це така велика ворожнеча, каже Соловєв, що поляки воліли б дати себе понімати, ніж злитись з близькими їм по крові росіянами. Поляки добачують в Росії, пише далі Соловєв, чужу, темну силу, гіршу ніж, наприклад, мусульманський Схід. Тому вони і боролись в турецьких рядах проти російського війська. Польща стала авангардом європейського Заходу, головню католицького і опертого на Ватикан, а проти православної Росії. Соловєв їде далі й глибше і згадує за боротьбу першого Риму (західного) з Візантією (східним Римом), якого представництво перейшло в XV столітті на Росію (третій Рим). Та цей „третій Рим” став тепер, пише Соловєв, „великою федерацією” різних народів і, звернувшись з Москви, до Заходу та перестав уже бути „східним”. Він тепер ні „східним”, ні „західним”, а таким, що годить „Схід і Захід”, що перебирає від Заходу все, що є загально-людське. Тепер же треба Росії доказати, пише Соловєв, що „вона є справжнім Третім Римом”, який не виключає „першого Риму”, а тільки годить з собою „перший” і „другий” Рим.

А далі пише таке:

„Якщо в минулому було історичною konieczністю, що прийшло до розділу церков, то ще необхідніше для християнства з морального боку закінчити цей розділ”. А що поляки воюють проти Росії не як поляки і слов'яни, але як католики і „передові борці за великі ідеї західного Риму”, то тепер Росія повинна показати полякам, що вона не є ворогом „західного Риму”, а тільки як „третій Рим” доводить до згоди „західний” і „східний” Рим. А тим самим немає ніякої причини до ворожнечі між Польщею і Росією.

лі до двох годин, здобуває з кожним днем щораз більше симпатий. Видно, що „професійні балакуни” вже добре допекли

МІЖНАРОДНА ОРГАНІЗАЦІЯ ОПІКИ НАД СКИТАЛЬЦЯМИ

ЄП. КОЦИЛОВСЬКИЙ У ПЕРЕМИШЛІ.

Католицькі джерела доносять, що український католицький єпископ Йосафат Коциловський повернув до Перемишля. І то з польської в'язниці в Ряшеві, куди запроторила владу польська тайна поліція. Давніші вісті були того роду, що НКВД пірвало єпископа Коциловського й вивезло його на советську територію, але потім його звільнило. По повероті до Перемишля арештувала владу польська поліція „за співпрацю з НКВД”.

С. КРУШЕЛЬНИЦЬКА У ЛЬВОВІ

Сальомея Крушельницька, славно оперова і концертна співачка, що живе довгі часи в Італії, має перебувати від осені 1945 року у Львові й займати посаду у львівській музичній консерваторії. Має тепер 73 роки. Свого часу виступала в Злучених Державах з концертами, головню між американськими українцями.

ЛИТОВСЬКИЙ БЮЛЕТЕНЬ.

Lithuanian American Information Center (233 Broadway, New York 7, N. Y.), що є установою Литовської Американської Ради, передає усвоім черговім Бюлетені (Ч. 88) багато відомостей про політичну діяльність американських українців. Зокрема широко описує Третій Конгрес Американських Українців, що щойно відбувся у Вашингтоні, враз з докладами та політичною резолюцією і вибором нового уряду. Далі поміщено теж згадки за статті в „Свобді” за „Львів і Вильно”, передруковано цілості статтю Марії Гамбаль на ту тему, що була в Юкрейнієн Віклі”.

„ЯК ПОЛЯК І СЛУГА БОЖИЙ”.

Американські поляки ведуть кампанію, щоби зібрати один мільон доларів на політичну акцію оборони Польщі. Польська преса оголошує прізвища священників, що зложили в тій збірці по \$1,000, а теж цитує письмо кс. Яна Хилевського, в якому пише, що посилає свою жертву як „поляк і слуга божий”, щоби „ширити правду про Польщу”, та щоби „тіло вітчизни скинуло кайдани безбожного уряду”. „Була привернена якнайскорше віра Ісуса Христа і пошанована в границях держави”.

людям! Вартувало б і в нас звернути на це увагу, бо ця балакувська язва, особливо на мітингах, дошкулює кожному.

Економічна та Соціальна Рада Об'єднаних Держав прийняла проект для створення міжнародної організації опіки над скитальцями. Проект статуту нової міжнародної організації, предложений американською делегацією, був прийнятий більшістю голосів проти волі Советського Союзу, України та Югославії. Він м. і. передбачає створення генеральної ради, в склад якої входить один представник кожної держави-члена Об'єднаних Держав. Ця генеральна рада творитиме ядро світової організації для допомоги скитальцям, статут якої мав би бути ухвалений на засіданні Економічної та Соціальної Ради О. Д.

Советський Союз та його примусові помічники, Україна і Югославія, знова намагались відібрати всяку допомогу тим біженцям, які були заангажовані в будь-якій роботі проти одного зі союзників, признати в заряді таборами більші права країни, з яких скитальці походять та поробити відповідні доходження в таборах біженців, шукаючи „воєнних злочинців, зрадників та квіслінгів”. Усі ці домагання відкинено.

ВИВЕЗЛИ УКРАЇНСЬКОГО ЄПИСКОПА.

Советська влада арештувала в Карпатській Україні українського греко-кат. єпископа Теодора Гомзу, ординарія мукачівської дієцезії. Таким чином, як пишуть, Кремлін зліквідував мукачівську дієцезію. Її віддано під московського патріярха.

ПО ЩО ІЗДИВ ОРЛЕМАНСЬКІ ДО СТАЛІНА?

На це питання можна знайти цікаву відповідь в звіті конгресового субкомітету, в якому говориться про вражіння конгресменів з подорожі по європейських краях. Отже є там уступ, що має в'яснити ціль подорожі ксьондза Ст. Орлеманського до Москви в 1944 році. Тоді теж поїхав проф. Оскар Лянге, що тепер є польським амбасадором у Вашингтоні. Конгресменам, як були у Москві, сказано, що Сталін спровадив їх до Кремлю тому, щоби такою „почестю” позискати польських виборців в Злучених Державах, щоби голосували на Рузвельта як поновного президента. Та цей проект, кажеється у звіті, „скінчився на ніч” і відбився некорисним відгомном як в Росії, так і Злучених Державах”.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Четверте покоління — в У. Н. Союзі

Як думаємо про українську чину і нею журиться. Такі члени будучини на американській землі, то мусимо звернути увагу і на таку організацію, якою є Український Народний Союз. До такого закінчення можна прийти навіть з цього короткого повідомлення, яке прийшло до Головної Канцелярії від старого Союзовця і секретаря 56 відділу У. Н. Союзу в Білінг, Вест Бірджінія, п. Михайла Медведя, а яке звучить так:

„Пересилаю апликацію нового члена. Цей член — це вже четверте покоління, що є з мого дому в У. Н. Союзі. З тих чотирьох поколінь три вже роджені в Америці. Чи є більше таких в Союзі?”

Скільки є таких у Союзі, покищо докладно не знаємо. Зате певно знаємо, що тому два роки зголосив відділ 63 У. Н. Союзу з Форд Сіті, Пенсильвенія, нового члена, що вже походив з четвертого покоління. Таких членів є тепер у цьому відділі більше. Можливо є вони і по інших відділах. Тому, як хто прочитає ту новинку, а знає, про таких членів, хай їх зголосить.

Нам здається, що того роду новинка є великою радістю не тільки для старих Союзових піонерів та гарячих прихильників найстаршої української народної установи на американській півкулі, але й для усього нашого загалу, що дбає за нашу будуч-

чину і нею журиться. Такі члени це наглядний доказ, що У. Н. Союз є такою українсько-американською організацією, що має велику притягаючу силу, а це знов є гарантією його дальшого розвою. На ту силу склалися десятки років великої ідейної праці, вложеної цією організацією в наше народне життя. Ту силу створили тисячі ідейних робітників, що вложили чимало труду і гроша, щоби цю організацію втримати в різних часах крізі, які приходилось У. Н. Союзови переживати. Вони теж вкладали в У. Н. Союз свої ідеали в переконання і надії, що Союз зможе виконати те, що не можливо тут зробити одиниці. Цього не може не завважити молоде покоління. Особливо тоді, коли її батьками і матерями, дідунами чи бабунями, були свідомі наші люди, що дорожили своїм рідним і заховали глибоку любов до цього народу, з якого крови походимо.

Прибраний Союзом моральний і матеріальний капітал повинен перейти вцілости в дальші наші покоління і далі зростати. А щоб так було, треба давати Союзові щораз нових членів — з першого, другого, третього, а то вже й з четвертого покоління. Тому добре, що маємо таких, що ці справи розуміють і в тому напрямі працюють. Коби тільки було їх більше!

З роздумувань українського студентства

Надійшов з Європи „Вістник”, ше. Це тому, що довгі літа неволя орган розпорядків та постанов Центрального Еміграційного Союзу Українського Студентства (Цесус), що відновив свою діяльність. В цьому числі (1—2, 1946) поміщено статут організації та протокол Українського Всестудентського Установчого Зізду, що відбувся при кінці 1945 року. В статті, що розбирає „питання студентської проблематики”, читаємо такі цікаві заваги:

„Мабуть ніодин англієць на світі не може уявити собі, щоб — деб його доля не кинула — він міг жити так якось, щоб не працювати для добра, величі й слави англійської імперії, порядкуючи своє особисте життя по лінії її інтересів. Він може мати особливий погляд на те, як працювати для добра своєї батьківщини: але для нього лишається завжди неспірним, що намагання одиниці виломитися спід законів праці для добра своєї збірноти, це моральний злочин. Тягар цих законів для нього ніколи не страшний, бо цей його власні закони. У нас буває трохи інак-

традиції, мусимо усвідомити, що є її основою, про що можемо забути, що мусимо поновлювати і збагачувати”.

Через те, пишеться далі, українська студентська організація мусить дбати не тільки про те, щоби „створити кожному українському студентові догідні умови для продовжування і закінчення студій, але й побіч цього дбати про його суспільно-громадське виховання і вироблення”.

Знов у справі „зглиблювання і плекання українознавства і національної традиції” на чужині пишеться таке:

„Питання більш складне, як здається. Ми на чужині; можливо, що на довгий час. Зрозуміло, що хочемо зберігати і плекати все нам рідне і близьке. Однак не все, до чого ми звикли, серед чого ми виросли, є правильне,

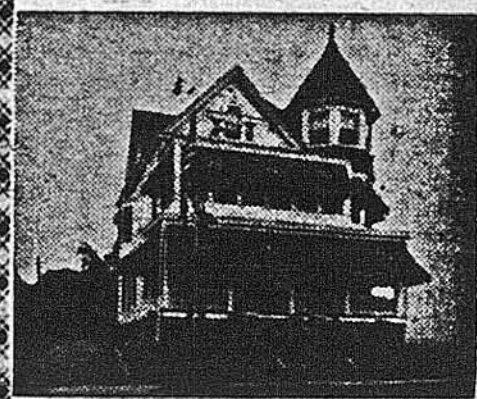
ДВІ ДЕМОКРАТІЇ.

М. Вейнбавм, пишучи в газеті Новое Русское Слово про книжку В. Кравченка „Я вибрав свободу”, згадує за американську комуністку Анну Луїзу Стронг, що то поїхала до Советів і там вийшла заміж за советського горожанина, що їй не перешкадає приїздити до Злучених Держав і писати книжки про Совети і їх хвалити, а дорікати Америці й ганити американську систему. Одна з її книжок має назву „Я переміняла світи”. В приблизно подібних обставинах, пише М. Вейнбавм, прийшлося В. Кравченкові втікати з советського посольства і ховатись під змінним іменем та оголосити це в газеті, бо інакше советське посольство булоб проголосило його німецьким шпигом і зажадало його арештовання. „Анна Луїза Стронг”, пише він далі, „дає наглядний приклад американської демократії, Віктор Кравченко — советської”.

До цього додамо, що критик книжки Кравченка признається, що довго не хотів брати її в руки і читати. Вкінці перекарткував її, а потім взявся читати, а деякі частини і по кілька разів, як то Кравченко захопився комунізмом і „ради його старався навіть забути страшні картини колективізації й голоду в Україні, нужду населення і безправство, в якому воно жило”. М. Вейнбавм пише, що опис голоду в Україні „це найстрашніше місце в цій книжці”. А далі пише ще таке: „Це страшна книжка. Її не можливо читати спокійно. Вона термосить людиною і лякає”.

КРАДУТЬ, БО ГОЛОДНІ.

В Москві проголосив уряд розпорядок, згідно з яким каратимуть в'язницею до п'яти років за крадіж ярини з „огорів перемоги”, які існують в Москві, Ленінграді та інших містах.

МИРОН ЛИТВИН І СИН**УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ**

Обслуга щира і чесна

801 Springfield Avenue,

IRVINGTON, N. J.

Phone: ESsex 3-9090

ІВАН БУНЬКО**УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК**

заряджує погребамі по ціні так низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗБАГАТО

Завжди ЩАДІТЬ дещо

з вашого забезпечення.

Ми уладжуємо прекрасний ЦІЛИЙ ПОХОРОН за \$150.00

У випадку смутку в родині кличте:

KAIN MORTUARIES, INC.

Найбільший український

погребовий зарядчик

в Америці

S. KANAI KAIN, Pres.

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone PE 4-4646

— or —

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

86 ELIZABETH AVENUE,

NEWARK, N. J.

Phone Blgelow 3-6762

ELIZABETH, N. J.

225 WEST JERSEY STREET

Phone: EL 2-3611

ІВАН КОВАЛЬЧУК**FUNERAL DIRECTOR****& EMBALMER**

ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ

В СТЕПІ

NEW JERSEY

ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА

У випадку смутку в родині

кличте як в день так і в ночі:

JOHN KOWALCHUK

79 Sussex Street

JERSEY CITY, 2, N. J.

Tel. BErgan 4-5131

ПЕТРО ЯРЕМА**УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК**

Занимається похоронами

в BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK і ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-8568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

(cor. E. 155 St.)

707 Prospect Avenue,

BRONX, N. Y.

Tel.: MEltrose 5-6577